

קביעות

ללומדי המשנה היומית

תחילת מחזור י"ג • פרשת שמיני תשע"ו • שבוע 301

סדר זרעים • מסכת ברכות

יום	תאריך	פרק	משנה
ד	כ' אדר"ב	א	א-ב
ה	כ"א אדר"ב	א	ג-ד
ו	כ"ב אדר"ב	א-ב	ה-א
שב"ק שמיני			
א	כ"ד אדר"ב	ב	ג-ג
ב	כ"ה אדר"ב	ב	ד-ה
ג	כ"ו אדר"ב	ב-ג	ו-ז
ה	כ"ח אדר"ב	ג-א	ח-א

רץ למשנה / לעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא (ב"מ לג.)

ללמוד ולחזור המשניות בלי הפסק

בענין לימוד משנה ותלמוד, איזה מהן להיות רוב עסקו בו, איתא בבבא מציעא... לעולם הוי רץ למשנה יותר מן התלמוד... - ומכל שכן האידנא, שזכינו לפירוש הרמב"ם והרב ברטנורא, שמבארים המשנה כפי ההסכמה שבתלמוד, וגם כתבו פסק ההלכה, הרי מעלת המשנה רבה. על כן, רוב העסק יהיה במשניות, ללמוד ולחזור אותם בלי ערך ובלוי הפסק... (של"ה מסכת שבועות פרק נר מצוה אות לג-לה)

לדעת המשניות בעל-פה

ואשרי הזוכה למשנה שיהיו שיתא סדרי משנה שגורים בפיו בעל פה, ואז עושה סולם לנשמה שתעלה למעלה למדריגה קמא, וסימנך 'משנה' אותיות 'נשמה'.

(של"ה שם)

לאחר לימוד המשניות יפתחו לו שערי תלמוד

אף על פי שאמרו חז"ל שאין לך מידה טובה מהתלמוד היינו גמרא לפי שאין פוסקין הלכה ממשנה מכל מקום ראוי שיעשה האדם יותר עיקר מלימוד המשניות יותר מהפלפול, משום דצריך ליגמר איניש והדר ליסבר... שהדופק בשערי המשנה יפתחו לו לתלמוד ולהגדה שאחר קדימת הידיעה במשנה הפתח פתוח לכל אשר יחפוץ אח"כ.

(עץ יוסף ויקרא כא, ה.)

מי שכל עסק שלו הוא בפלפול התורה ועוזב המשנה הוא בכלל כי דבר ה' בזה

כי דבר ה' בזה זה שאין משגיח על המשנה - וכל משא ומתן שלו בתלמוד וכו' מפני שהוא בפלפול בלבד ולא נקרא זה דבר ה', שהמשנה היא דבר ה' בלבד שהוא ענין המצוה איך היא ואינו פלפול, שהפלפול הוא של אדם ואינו דבר ה', ולפיכך מי שכל עסק שלו הוא בפלפול התורה ועוזב המשנה שהיא דבר ה' הוא בכלל "כי דבר ה' בזה".

(חידושי אגדות - מהר"ל סנהדרין צ"ט)

על ידי משניות בעל פה יזכה לגילוי אור הנשמה והארתו

סיפר הרה"ק ר' שמואל מלובאוויטש זצ"ל שכאשר נולד הרה"ק ר' משה בנו של האדמו"ר הזקן זי"ע התאחר האדמו"ר הזקן מלעשות הברית עד לאחר חצות היום שאז נכנס אדם עם שק על שכמו ומקל בידו שאותו כיבד האדמו"ר בכיסא של אליהו. ולאחמ"כ סיפר אותו אדם שהיה רועה צאן כארבעים שנה בישוב קטן ובקי בכבלי וירושלמי, רמב"ם ספרי, וכו' ולמרות זאת לגילוי אור הנשמה זכה רק על ידי שינון משניות בעל פה משום שמשניות אותיות נשמה.

(ספר התולדות מהר"ש עמ' ע"ה)

בפתח השער

זה היום עשה ה' נגילה ונסמחה בו בעת בו זוכים אנו שוב להתחיל את המשנה הראשונה במסכת ברכות במחזור ה-13 של "המשנה היומית". הלמוד היומי שמאחד תחנתיו רבבות רבבות יהודים מפל הגונים, הזרמים והסגנונות מתלמידי חכמים מפלגים מרביצי תורה דרך שאר עמק בית ישראל, מבגרים וצעירים כאחד.

עלון מיוחד זה, יצירה נוספת מבית 'קביעות' מכיל הקדמות ובאורים במשנה היומית פרפראות נפלאים בחדוד והעמקה, דברי מוסר ודרוש במעלת המשנה, מבחנים שבועיים על ההספק למבגרים וילדים ועוד מדורים מלאים מזן אל זן פאשר תחזינה עיניכם.

בקביעות הלמוד של המשנה וההלכה היומית משתעשעים הן אנשי עמל וזע המהפשים ליצוק ליומם תכן רוחני ועקבי ורואים בקביעות זה דרך ראוייה לסיים את הש"ס משניות כלו. וגם להשיג ידיעות נחוצות בשלחן-ערוך אורח חיים בו נכתבו כל ההלכות הנוגעות ליום של כל אחד מאתנו כשלמוד זה מעסיק גם את בני תורה ותלמידי חכמים מבקקים שמחפשים לנצל את מספר הדקות שהתפנו ביומם העמוס לסדר קצר ועקבי בו במחזוריות קבועה מסימים את שו"ע או"ח כלו ואת הש"ס משניות.

בבית ספר יקרתי בצרפת הזמן יום אחד מרצה זמן לשאת הרצאה על הנושא של "תכנון זמן יעיל" בפני כל התלמידים.

נעמד מולם המרצה העביר את מבטו עליהם אחד אחד, ולאחר מכן אמר: "אנו עומדים לערף נסוי".

« המשך בעמוד ג' »

כ' אדר ב' תשע"ו

מצטרפים לרבבות לומדי המשנה היומית

פיקח אומר הריני לומד 2 הלכות היום 2 הלכות מחר עד שאני לומד את כל התורה כולה (ויק"ר י"ט, ב')

עיון במשנה

האם מדאורייתא זמן קריאת שמע של שחרית הוא כל היום

ברכות פ"א מ"ב ומ"ג - מאימתי קורין את שמע בְּשַׁחֲרִית וְכוּ', אִם כֵּן לְמָה נֶאֱמַר וּבְשַׁכְבְּךָ וּבְקוּמָה, בְּשַׁעַה שְׁבִנִי אָדָם שׁוֹכְבִים, וּבְשַׁעַה שְׁבִנִי אָדָם עוֹמְדִים.

הכסף משנה (הלכות ק"ש פ"א ה"ג) הקשה שלענין זמן קריאת שמע של ערבית, דכתיב 'ובשכבך', דורשים כל זמן שבני אדם שוכבים על מיטתם, ולא מפרשים בזמן שעולים על מיטתם לשכב, אלא כל הזמן שעודם שוכבים על מיטתם, והיינו עד שיעלה עמוד השחר. וא"כ למה לא מפרשים גם לשון 'ובקומך' כל זמן שבני אדם קמים, דהיינו כל היום. ותירץ הכסף משנה שבאמת מדאורייתא יוצא ידי חובת קריאת שמע כל היום, ד'ובקומך' משמע כל היום שבני אדם עומדים, ומה ששינוי שזמן קריאת שמע של שחרית הוא רק עד ג' שעות, הוא מדרבנן.

חילוק בין לשון שכיבה לבין לשון קימה

אמנם הט"ז (או"ח סי' נ"ח, ס"ק ד') והמגן אברהם (שם ס"ק ז') והפרי חדש (שם) והמנחת כהן בספרו מבוא השמש (מאמר ב', פ' י"ב) כולם דחו את דבריו, משום שלשון קימה שונה מלשון שכיבה, ש'קימה' משמע שהיה שוכב או יושב, וקם ועמד על רגליו, אבל אחרי שכבר קם, מה שממשיך כן נקרא עמידה ולא קימה, וז"ל המנחת כהן, ענין קימה אינו אלא העתק האדם מן השכיבה או מן הישיבה אל העמידה עכ"ל.

חילוק מצד הדרך של אנשים בין זמן שכיבה לזמן קימה

ונהנה כל הראשונים שכתבו בזה סוברים שסוף זמן קריאת שמע הוא רק עד שלש שעות מדאורייתא, ולא מצאנו מי שיסבור כדעת הכסף משנה, אמנם בפירושו לשון 'קימה' מצאנו מחלוקת. רוב הראשונים (המאירי ריש המסכת ד"ה מאימתי, תוס' הרא"ש ב', א ד"ה עד סוף, הרא"ה ב', א סוד"ה וחכמים, היראים סי' רנ"ב) סוברים כדברי הפוסקים הנ"ל שלשון 'קימה' היא ההשתנות ממצב של שכיבה או ישיבה למצב של עמידה, וז"ל המאירי, שלא מצינו לעולם לשון קימה נאמר על המשך עמידה, אלא על זמן שאדם קם, אם ממתו או משיבתו עכ"ל. אמנם הפסקי רי"ד (ד', א) הקשה קושיית הכסף משנה [והניח כדבר פשוט שאפילו מדאורייתא אינו יוצא ידי חובתו אחרי ג' שעות, עיי"ש], ולא תירץ כהראשונים והפוסקים הנ"ל דשאני לשון קימה מלשון שכיבה, אלא ס"ל כמו שהבין הכסף משנה דלשון 'קימה' משמע אפילו המשך עמידה, אך פירש שלשון 'ובקומך' משמע הזמן שבני אדם מתחילין לעמוד, וכן הלשון 'ובשכבך' משמע הזמן שבני אדם מתחילים לישון, ומ"מ זמן קריאת שמע של ערבית הוא כל הלילה משום שיש בני אדם ששוהים להתחיל לישון עד עלות השחר עיי"ש. והחינוך (מצ' ת"ט) כתב שני החילוקים הנ"ל בין שכיבה לקימה, הן מצד הלשון והן מצד הדרך של אנשים.

ראיות ששייך לשון קימה על המשך עמידה

ונהנה ההפלאה (בחי' לברכות י', א) הוכיח מכמה פסוקים כדעת הכסף משנה, ששייך לשון 'קימה' גם על המשך עמידה ולא רק על 'העתק האדם מן השכיבה אל העמידה', והביא ממה דכתיב (במדבר י"א, ל"ב) ויקם העם כל היום ההוא וכל הלילה וכל יום המחרת ויאספו את השלו וגו', וכן ממה דכתיב (במדבר ט"ז, ב') ויקומו לפני משה וגו', וכן ממה דכתיב בישעיה (מ', ח'), ודבר אלקינו יקום לעולם, והוסיף, וז"ל, וכאלה רבות עכ"ל, ומכל זה הוכיח שאין חילוק בין קימה לעמידה. [ועוד הוכיח כן ממה שנקט התנא במשנתנו 'בשעה שבני אדם עומדים', ואם יש חילוק בין קימה לעמידה היה לו לשנות בלשון 'קימה' דוקא].

והמנחת כהן הביא בשם מהר"ר תם נ' יחייא [תומת ישרים סי' י"ב] שג"כ כתב דאשכחן קראי טובא דקימה כמו עמידה, וכתב עליו וז"ל, הנה הרב לא הביא אפילו פסוק אחד לראיה, ולא מצאתי בכתוב, ולא בדברי רז"ל, שתהיה קימה כמו עמידה וכו' עכ"ל, וגם הפרי חדש הנ"ל כתב וז"ל, ולא אשכחין מעולם לשון קימה על התמדת העמידה עכ"ל, וצ"ע מכל הפסוקים הנ"ל שהביא ההפלאה, וגם קשה מכל אותם פסוקים על רוב הראשונים הנ"ל, שגם כן כתבו שלא שייך לשון קימה על המשך עמידה.

ובספר בית שלמה (להגר' שלמה שטנצל זצ"ל מסוסנוביץ, אביו של הגר' יונה זצ"ל מייסד המשנה היומית) הוכיח עוד דשייך לשון קימה גם על המשך עמידה מגמרא בברכות (ג', ב), שהגמרא מקשה על מה שאמר דוד המלך 'חצות לילה אקום להודות לך', דמשמע שקם בחצות, מהא דכתיב 'קדמתי בנשף ואשועה', שמשמע שקם בתחילת הלילה [ד'נשף' הוא תחילת הלילה עיי"ש], ומתוך רב אושעיא אמר רבי אחא, הכי קאמר, מעולם לא עבר עלי חצות לילה בשינה, ופירש"י שקודם לכן הייתי עומד, עכ"ל, ומבואר שדוד המלך קם קודם חצות באשמורה הראשונה, ובחצות היה רק המשך עמידה, וקרי ליה הכתוב בלשון קימה - 'חצות לילה אקום', עכ"ד הבית שלמה, וצ"ע.

מבחן שבועי / 1

ברכות א, א - ג, א

א. האם מותר לטעוד או לישון לפני שקרא ק"ש של ערבית?

1. מותר | 2. אסור.
3. לטעוד - אסור. לישון - מותר. 4. הפוך מ-3.

ב. מתי עומדים בני מלכים ממיטתן?

1. בסוף שעה שלישית | 2. בסוף שעה רביעית.
3. בחצות | 4. בתחילת שעה שלישית.

ג. להלכה! באיזה אופן מותר להפסיק באמצע הפרק?

1. שואל מפני הכבוד, ומשיב מפני הכבוד.
2. שואל מפני היראה, ומשיב מפני היראה.
3. שואל מפני היראה, ומשיב מפני הכבוד.
4. שואל מפני הכבוד, ומשיב לכל אדם.

ד. למה קדמה פרשת "והיה אם שמוע" לפרשת "ויאמר"?

1. שיקבל עליו עול מלכות שמים תחילה.
2. שיקבל עליו עול מצוות תחילה | 3. כי היא קודמת בתורה | 4. כי היא עוסקת בתלמוד תורה שזמנה בין ביום ובין בלילה, ואילו פרשת "ויאמר" עוסקת בציצית שזמנה רק ביום.

ה. איזו הלכה לומדים מהמילה "והיו" (הדברים)?

1. שיש לדקדק באותיותיה | 2. שאין לקרא למפרע | 3. שיש להשמיע לאזניו.
4. שיש לקרא בכוונה.

ו. האם מותר לאומנים לקרות ק"ש או להתפלל בראש האילן?

1. מותר | 2. אסור | 3. להתפלל - מותר. לקרות ק"ש אסור | 4. הפוך מ-3.

ז. איזה דין נלמד מהמילים "ובלכתך בדרך"?

1. שחתן חייב בקריאת שמע | 2. שחתן פטור מקריאת שמע | 3. שמותר להתפלל בדרך.
4. שתי תשובות מהנ"ל נכונות.

ח. במה נהג רבן גמליאל באופן שונה משאר אנשים?

1. קרא ק"ש בלילה הראשון שנשא | 2. רחץ לילה הראשון שמתה אשתו | 3. קבל תחנומין על עבדו | 4. כל התשובות נכונות.

ט. על איזה הנהגה הסביר רבן גמליאל באומרו "אסטניס אני"?

1. שלא רחץ לפני שנשא | 2. שאכל בתענית.
3. שרחץ בלילה הראשון שמתה אשתו.
4. שהקפיד לרחוץ בכל יום, ואפילו בשבת.

י. מי שמתו מוטל לפניו, מאלו מצוות הוא פטור?

1. קריאת שמע ותפילה | 2. תפילה ותפילין.
3. קריאת שמע, תפילה ותפילין.
4. תפילין בלבד.

את התשובות ניתן לשלוח עד יום שישי של אחר חומר המבחן בשעה 12:00 בפקס שמספרו 072-2772272 או במייל office@kviuta.org. פעם בחודש יתקיימו הגרלות בין העונים על סכומי כסף וספרים, כאשר תשובות כל שבוע מזכים בכרטיס נוסף להשתתפות בהגרלה.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י

מבחן מס' 1 | שם: _____ | טלפון: _____

מתוך ספרי "ביאור המשנה" שיצאו לאור בהסכמות חמות של גדולי ישראל. מבארים את המשנה על כל חלקיה, הפרטים הדינים והסברות, בצירוף הערות להרחבה והעמקה, והמסקנות להלכה, בלשון השווה לכל נפש. מוגש באדיבות המחבר שליט"א, הערות והארות למדור זה בלבד יש לשלוח בפקס: 153-36185452. מייל כשר: hamichnah@okmail.co.il.

הקשר בין תורה שבכתב לתורה שבעל פה (פרק א משנה א)

הגמרא פותחת בקושיא, תנא היכא קאי דקתני מאימתי, היכן הוזכר חיוב קריאת שמע, שהתחילה המשנה לשאול, מהו זמן הקריאה. ותירצה, תנא אקרא קאי, דכתיב בשכבך ובקומך. כלומר המשנה היא המשך התורה שבכתב, ושם מפורש הציווי לקרא ק"ש בשכבך ובקומך. העירו המפרשים: מסכתות רבות פותחות בדין בלי להזכיר מתחילה עיקר החיוב, כגון מסכתות שבת וסוכה. וביארו: שעיקר הדיוק הוא מזה שהמשנה פתחה בשאלה מאימתי.

מה שרבי עשה זאת כאן, משום שכאן היא תחילת התורה שבע"פ - לבל יחשוב אדם שהש"ס הוא חיבור מיוחד העומד בפני עצמו, ובאמת אינו, רק פירוש על התורה שבכתב, ולכן קשר רבי מתחילה (וכן במשנה ב') את התושבע"פ עם התורה הקדושה, כתלמיד הבא אחר רבו (ח"י ר"א).

מדוע בני רבן גמליאל נהגו כחכמים ולא כאביהם.

נצטוינו בתורה (שמות כג, ב): אחרי רבים להטות. כשתפול מחלוקת בין החכמים בדין מדיני התורה, לנטות אחר הרוב לעולם. וביאר בספר החינוך (מצוה עח) בשרשי המצוה: שנצטוינו בזה לחזק קיום דתינו שאילו נצטוינו 'ק'ימו התורה כאשר תוכלו להשיג כוונת אמיתותה' כל אחד מישראל יאמר שדעתו נותנת כן... ואפילו כל העולם יאמרו בהפכו לא יהיה לו רשות לעשות הענין בהפך האמת לפי דעתו, ויצא מזה חורבן שתעשה התורה ככמה תורות. אבל עכשיו שנצטוינו לקבל בה דעת רוב החכמים יש תורה אחת לכולנו. והוא קיומנו גדול בה, ואין לנו לזוז מדעתם (של רוב החכמים) ויהי מה.

יסוד זה בא רבי ללמדנו בתחילת הש"ס, במעשה המובא כאן, שבני רבן גמליאל שהיה הנשיא באים ושואלים את אביהם שיבאר להם כיצד עליהם לנהוג, לפי דעת חכמים שהם הרבים, ופשוט שעליהם לנהוג כן, והוא יבאר להם על פי זה ההלכה למעשה.

זמן קימה בזמנינו (פרק א משנה ב)

בספר "מנחת אשר" (בראשית ט, ד) כתב, שכן היו זמני הקימה בזמן חז"ל, וגם אם ישתנו הזמנים של קימת בני מלכים או של כל בני האדם לא ישתנה זמן ק"ש מכיון שהזמן נקבע באלפים שנות תורה, בזמן חתימת התלמוד, ושוב אינו משתנה גם אם תשתנה המציאות. [והוא הדין בכל זה "זמן שכיבה" בלילה לפי דעת רבי אליעזר במשנה א]. ותמך דבריו בדברי החזו"א (יו"ד ה, א) שהסביר מדוע דיני הטריוט אינם משתנים גם אם המציאות של אפשרותם לחיות תשתנה.

פרפראות הפרשה

מהם סימני כשרותו של יהודי?

בפרשה אנו קוראים על סימני הטהרה של הדגים "סנפיר וקשקשת", אשר בסימנים אלו ניכרים הדגים הטהורים ונבדלים מחבריהם הלא כשרים. על כך נהגו הצדיקים לומר שכשם שדג טהור נמדד בסנפיריו בהם הוא יכול לשחות נגד הזרם ולא להיסחף עם הזרם כמו כן גדלותו וטהרתו של היהודי נמדדת כאשר יש לו סנפירים בתכונות האופי שלו שכשצריך יודע לשחות נגד הזרם ואינו נסחף אחריו וגם עם לעיתים לועגים לו על הלהט בעבודת ה' ועל ההקפדה על קוצו של יו"ד בדקדוק ההלכה או שכשחבריו אוכלים שותים ובטלים והוא מנצל את זמנו ומעיין בספר משניות וכדו', ואינו שם לב לכל המלגלים, הרי מעיד על עצמו כי הוא כשר וטהור. ואז נכון לו ע"ז שר גדול עד אין שיעור.

« המשך מעמוד א' »

הוציא המרצה מהמזוודה שהביא עמו מיכל זכוכית גדול והניחו בעדינות על השלחן שלפניו. אחר כך הוציא 20 אבנים גדולות, והשלחן לתוכו. כפאשר התמלא המיכל לגמרי וראשי האבנים כבר בצבצו מהפתח למעלה הרים המרצה את מבטו אל התלמידים ושאל: "האם מלא המיכל?". כלם הנהנו בראשם לחיוב.

חיהו דיקי הצטייר תחת שפמו של המרצה. הוא התכופף והוציא מתחת לשלחן כלי מלא אבני חצי, הרימו, וישפך את תוכנו על האבנים הגדולות, אבני החצי הקטנטנות מצאו חיש את דרכן מבעד לרווחים שיצרו האבנים הגדולות, ונעלמו בעמק הפה, גם כאן המתין המרצה שלא יהיה נתן להכניס אפילו אבן אחת קטנה, אז הרים את מבטו אל הקהל ושאל: "עכשו, האם המיכל כבר מלא?". חיכו התלמידים כשהבינו את הרעיון שהזקו טמון להם, ומיד צעקו, "עכשו ודאי שהמיכל מלא".

חזר המרצה והתכופף אל המזוודה, הוציא מתוכה סיר מלא בחול. ובתשומת לב שפך את פלו על ערמת האבנים. גרגירי החול הזעיריים נצלו את החלל שיצרו האבנים ושקעו בזריזות למטה. גם הפעם שאל המרצה את התלמידים "האם עכשו המיכל מלא?". הפעם, ללא הסוס ובמקלה, השיבו התלמידים: "כן". רק תלמיד אחד שהבין את הפונו אליו חותר המרצה סמון עם אצבעו קלות "לא" "נכון מאד, חזף אליו המרצה הזקן", הוא נטל בידיו ספל מים שעמד על השלחן ויבבת אחת הוריק את תכולתו על האבנים והחול שגדשו את המיכל עד שפתו וראו זה פלא המים לא נשפכו החוצה ובשניות חלחלו פנימה ונבלעו בין התכולה.

המסר היה ברור וחד והקהל פלו מחא כפיים בהתלהבות.

בתנועת יד ידידותית ברה המרצה הזקן את מאזיניו ויצא באטיות מן האולם.

הנמשל שהיה ברור לאותם תלמידים צרפתיים, רלונטי מתמיד גם לנו פיהודים מאמינים. גם אם יש לנו סדרי למוד ארכים ומשמעותיים, ומשמיות יומיומיות שוחקות, שמומלאות את חלל יומנו לקאורה, לחלוטין. גם אם העבודה מעסיקה אותנו מבקר ועד ערב, אם נתן את הלב ונבדק בנדאי נמצא את אותם חללים בזמן, בהם נוכל להשחיל עוד משנה ועוד הלכה, ולצבר זכיות מפלאות לעולם הבא...

א גוטי' שבת

הזוכים בהגרלות מבחני חודש טבת

במשנה היומית (מס' 289 - 286):	הרב ר. גולשן, ירושלים: 300
הרב א. קמינסקי, ירושלים: 200	הרב י. ווייסמאן, ירושלים: 100
הבה"ח י. שיפמן, ירושלים: 25	ה' א. עמר, אופקים: 50
הרב י. סלרי, בני ברק: 25	ה' י. שטרן, אשדוד: 50
ה' ח. קהלני: 25	
ה' ב. יצחקוב, מודיעין עילית: 25	

מוקדש לזכר נשמת
 רשכבה"ג הגה"ק הרבי
 ר' אלימלך מליז'ענסק
 ב"ר אליעזר ליפמן ז"ל
 ליומא דהילולא כ"א אדר
 זיעועי"א

הלימוד השבוע מוקדש
 לע"נ הרב אפרים מנחם
 בן אהרן ז"ל - נלב"ע י"ב ניסן
 ולע"נ האשה החשובה מרת שרה
 גיטל ב"ר יעקב שמשון ע"ה
 נלב"ע כ"ה אדר

משל למשנה / מאת הרב אשר שיק שליט"א

מח"ס ילקוט ביאורים על ששה סדרי משנה ותלמוד בבלי

איך קוראים אגרת מהמלך?

אמר רבי יהושע בן קרחה, למה קדמה שמע ליהיה אם שמע, אלא כדי שיקבל עליו על מלכות שמים תחלה, ואחר כך יקבל עליו על מצות (ברכות פרק ב' משנה ב').

בקריאת הפסוק "שמע ישראל" ה' אלקינו ה' אלהי אלהינו ודורשי רשומות אמרו: ש'מ'ע' ראשי תבות עול מלכות שמים.

ובפרשה השניה, "יהיה אם שמוע", אנו מקבלים עליו על מצות.

קריאת שמע היא אגרת

צווי (פרוטגמא) מאת המלך (טור סי' ס"א מהמדרש). אף לפני שאנו קוראים את האגרת אנו מקבלים עליו את מלכות השם יתברך, ומכריזים כי הוא מלכנו וכל אשר יצוה אותנו נעשה, ואחר כך אנו קוראים את האגרת שנתן לנו ובה המצוות ומקבלים עליו לעשותן.

בני ישראל אמרו (שמות כה, ז) "נעשה ונשמע". ואף אפשר לעשות לפני ששומעים מה צריך לעשות?

התשובה היא: בדרך כלל אדם רוצה לשמוע מה נדרש ממנו ורק אחר כך להחליט שיעשה זאת, אבל בני ישראל הכריזו: אנו מקבלים מלכות שמים עליו ונעשה כל מה שיצוה מלכנו וממילא אנו יכולים לשמוע את המצוות רק אחר כך!

המאירי כן מביא מדרש: מלך נכנס למדינה, יצאו בני העיר לקראתו, אמרו לו: גזר עלינו גזרות! אמר להם: קבלו מלכותי ואחר כך תקבלו גזרותי. כך הקדימו קבלת על מלכות שמים בפרשה

ראשונה ואחר כך פרשה שניה שיש בה על מצות לכד והם תלמוד תורה ותפילין ומזוזות.

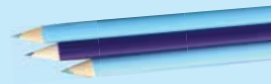
וכשמקבלים על מלכות שמים בשמחה, מביאים ישועות לעולם. וכן נשמע מפי אליהו הנביא זכור לטוב (תנא דבי אליהו רבה פרק טז):

פעם אחת הייתי יושב בכית המדרש הגדול שבירושלים ובא תלמיד אחד ושאל אותי דבר כמו בן ששאל את אביו... אמר לי: רבי, מה נשתנה ישעיהו בן אמוץ מכל הנביאים שהוא היה מתנבא כל הטובות וכל הנחמות לישראל יותר מכל הנביאים? אמרתי לו: בני, מפני שהוא היה מקבל עליו על מלכות שמים

בשמחה יותר משאר כל הנביאים שנאמר (ישעיהו ג, ח) "ואשמע את קול ה' אומר את מי אשלח ומי ילך לנו ואומר הנני שלחני". ע"כ.

עוד לפני ששמע ישעיהו הנביא מהי שליחותו אמר: הנני שלחני!

זוהי קבלת על מלכות שמים - לומר "הנני"

מבחן לילדים / 301

ברכות א, א - ג, א

א. מאימתי קורין את שמע בערבית?

1. מהשקיעה | 2. מצאת הכוכבים | 3. מחצות הלילה.

ב. עד מתי מתר לקרא שמע בלילה לשיטת חכמים?

1. עד סוף אשמורת ראשונה, כדי שילכו לישון מקדם | 2. לכתחלה עד חצות כדי להרחיק אדם מהעברה, כדי עבד עד עלות השחר | 3. עד עלות השחר כדי להיות משמר מן המזיקין.

ג. עד מתי מצות קריאת שמע בשחרית?

1. עד נץ החמה. 2. עד שלש שעות ולכתחלה עם נץ החמה. 3. עד חצות, ולכתחלה עד ארבע שעות.

ד. איזה מקרה מיחד ארע לר' טרפון?

1. תלמידיו שאלו אותו שאלה ולא ידע מה לענות | 2. בגיל שמונה עשרה נהיה לו זקן כמו אדם זקן | 3. הסה לקרות קריאת שמע כשיטת בית שמאי וסבן עצמו מהליסטים.

ה. מה לומדים חכמים מהפסוק למען תזכור וגו', כל ימי חייך?

1. ימי חייך - העולם הזה, כל ימי חייך - ימות המשיח | 2. ימי חייך - הימים, כל

ימי

חייך הלילות | 3. ימי חייך -

אחרי גיל בר מצוה. כל ימי חייך - לפני גיל בר מצוה.

ו. למה קדמה שמע ליהיה אם שמוע?

1. כי הפרשה של יהיה אם שמוע יותר ארפה. 2. כי שמע ישראל אומרים בתפלת נעילה. 3. כדי שקודם יקבל עליו על מלכות שמים ואח"כ יקבל על מצוות.

ז. מה האומנין רשאי לעשות בקריאת שמע ולא בתפלה?

1. לומר קריאת שמע בראש האילן או הנדבך. 2. לומר קריאת שמע מתוך הסודר. 3. לומר קריאת שמע בעמידה.

ח. מדוע רחץ רבן גמליאל כשהתאבל על אשתו?

1. כי על אבל של אשה מתר להתרחץ. 2. כי היה אסטניס. 3. כי היה הנשיא וזה לא כבוד התורה שלא יתרחץ.

ט. מדוע קבל רבן גמליאל תנחומין על טבי עבדו?

1. כי היה כשר | 2. כי עבד מאד טוב. 3. כי נפטר בגיל צעיר.

י. נושאי המטה שאין בהם צרף למטה מה דינם?

1. פטורים מקריאת שמע ותפלה. 2. חייבים בקריאת שמע ותפלה. 3. חייבים בקריאת שמע ופטורים מתפלה.

בהצלחה!

את התשובות ניתן לשלוח עד יום שישי של אחר חומר המבחן בשעה 12:00 בפקס שמספרו 072-2772272 או במייל office@kviuta.org פעם בחודש יתקיימו הגרלות בין העונים על פרסים יקרי ערך כאשר תשובות כל שבוע מזכים בכרטיס נוסף להשתתפות בהגרלה.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

מבחן מס' 301 | שם: _____ | טלפון: _____ | מקום לימודים: _____

לע"נ הר"ר אשר בן ר' דוד האוסדורף ז"ל

קביעותא המפעל ללימוד המשנה וההלכה היומית להנצחת ששת המילונים

רחוב: סוקולוב 56 בני ברק.

טלפון: 072-272-0000 פקס: 072-77-22-72 דוא"ל office@kviuta.org

העלון טעון גניזה

לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org

דרושים מתנדבים להפצת העלון

ליזכיר הרבים: 0722-72-0000 שלוחה 4

לקבלת לוח כסי

עם סדר הלימוד פנה לאחד מנסיפי רשת תנויות אור החיים ברחבי הארץ.

בירור על סניף או מוקד באזור מגוריך חייג 0722-72-0000

כן! גם אתה יכול לסיים את כל ששה סדרי משנה!

כ' אדר ב' תשע"ו מצטרפים לרבבות לומדי

המשנה היומית הלומדים 2 משניות מידי יום

וזוכים לסיים תוך 6 שנים את כל ששה סדרי משנה.